

Op 12 april 1756 schrijft Baron de Lilien, Algemeen beheerder der Posterijen van de Nederlanden, uit Wenen naar de Franse Posterijen, over de belangrijkheid van het instandhouden van een regelmatige postverzending tussen Engeland en het continent. Oorlog tussen Engeland en Frankrijk is onvermijdelijk, hij stelt voor de post voortaan van Dover naar Oostende te versturen in plaats van naar Calais. "... cette correspondance, dix-je, passe en sureté de Douvres à Ostende".

In het Traktaat van 18 november 1740 tussen Frankrijk en de Nederlanden afgesloten, is er overeengekomen, volgens artikelen 11 en 12, dat in geval van oorlog verder zal ingestaan worden voor de verzending der poststukken. "Art. 11. Les dites parties s'obligent reciproquement d'empêcher par tous les moyens possibles qu'aucune lettres et paquets soient portées par aucune autre voie que par leurs postes ordinaires. Art. 12. Pour prévenir dans les suites tous sujet de différence entre les deux offices, il a été convenu que ce prescrit traité ne souffrira aucune altération et ne sera point annullé, soit par des déclarations de guerre ou interdiction de commerce des lettres ou entre la France et les Pays-Bas ou entre les Pays-Bas à la Hollande, si dans le cas ou il y aurait interdiction de commerce de lettres entre les Pays-Bas et la Hollande, Monsieur Prince de la Tour s'oblige de transporter comme à l'ordinaire la malle de France pour la Hollande et celle de la Hollande pour France closes et fermées, en sorte que le commerce des lettres entre la France et la Hollande n'en souffre aucune altération ..."

Waarschijnlijk is deze overeenkomst geeerbiedigd geworden en is er gehandeld zoals Baron de Lilien in zijn brief voorstelde, ten bewijze wat verder volgt.

In mei 1756 verklaart Engeland de oorlog aan Frankrijk; een jaar nadien brengt dit ook verandering van decor mee te Oostende. Op 19 en 20 juli 1757 komen er vijf bataljons van de Franse geallieerde troepen in Nieuwpoort en Oostende aan, onder leiding van luitenant-generaal Hugo de la Motte. Zij komen onze gebieden beschermen tegen een mogelijke inval van hun vijand de Engelsen, omdat de Oostenrijke troepen onder leiding van generaal Pissa vertrokken waren naar de Rijn, om daar de strijd uit te vechten tussen Maria-Theresia en Frederik II, koning van Pruisen. Vermits Pruisen samen met Engeland in een 7-jarige oorlog gewikkeld waren tegen Oostendriek en anderelanden, verleent Maria-Theresia toestemming aan de Franse troepen om onze gebieden te bezetten.

De haven van Oostende wordt gesloten en de nog aanwezige Engelse schepen moeten onmiddellijk de haven verlaten. Daardoor wordt het postvervoer tussen Engeland en onze stad onderbroken, wat zeer nadelig is voor de handelsbetrekkingen met de meeste landen van Europa en Engeland. Onze postmeester, Jacobus Bowens jr., raadslid van de prins van Tour en Tassis, historicus en oud schepen zorgt ervoor dat de nodige poststukken van en voor onze gebieden over Vlissingen naar Engeland verzonden worden. Want hij schrijft in zijn boek : "... Het pakket-boot, 't welk d'engelsche brieven van Douvres nae Oostende overbraqt, was ook in dit verbod begrepen; maer vermits aan deze correspondentie grootelijks gelegen was, wierd ik als postmeester door bevel van mijnen meester den Prins De la Tour, en met kennis en bewilliging van het Gouvernement-generaal, nae Londen gezonden, om de voortduering dezer vaerd op Oostende te verzoeken, en in 't geval van weygering, de brieven over Zeeland te bekomen. Mijne eerste aanzoeking wierd niet aenhoord, om reden dat de Franschen reeds eenigen dwang op het

paket-boot hadden willen begaen, maer de tweede aendringing eenen goeden uytval gehad hebbende, wierden de paket-booten uyt Douvres met de maelen op Vlissingen, en aldus over Breskens nae Gend afgestierd, dog niet zonder vreeze van door de Fransche kapers genomen te worden, gelijk het tweemaal gebeurd is. De volle bestiering der correspondentie wierd aen mij toebetrouwd, gelijk ik geduerende den oorlog daer mede binnen Vlissingen en Gend 't eenemael was belast gebleven."

In copieën van brieven van Baron de Lilien van 23 en 27 mei 1760 aan de "Intendant général des postes des Pays-Bas à Paris" en aan "Mr le général intendant des postes de France", kan men lezen dat het hoogdringend wordt, na postmeester J. Bowens gehoord te hebben, dat de verbinding tussen Dover en Oostende hersteld wordt : "... aussi bien que les commerçants d'Angleterre à écrit le 29 janvier 1759 à Mr de Bauens, maître des postes à Ostende en informant au dernier que rien ne serait plus avantageux pour le commerce d'Angleterre, des Pays-Bas, de la France, de l'Espagne, du Portugal. Si non que de rouvrir pendant la durée de la présente guerre la communication des lettres entre Douvres et Ostende..."

Hij werd ook aangeschreven over deze zaak door de vice-consul van Engeland te Vlissingen : "... contribue à la rentrée des paquebots anglais au port d'Ostende", en "... l'accélération si intéressante pour presque toutes les puissances de l'Europe".

Oorzaken der klachten waren de moeilijkheden die men ondervond door Nederland : het feit dat in 1758 het bureel van Amsterdam ongegronde extra-onkosten aanrekende voor het verder zenden van de brieven afkomstig van Engeland; dat er nadien jaloesie is ontstaan omdat de post niet meer over Amsterdam ging maar over Vlissingen; en dat het langs die weg ook niet te best ging, daar er een ruzie bestond tussen de postmeesters van Vlissingen en Middelburg, waarlangs de post over Gent naar Brussel kwam, dit gaf nog eens aanleiding tot onnodige vertragingen.

De vrede tussen Engeland en Frankrijk wordt getekend op 3 november 1762. De Franse troepen trekken weg in dezelfde maand en in plaats daarvoor komen de Oostenrijkers terug o.l.v. generaal Pissa, die de Franse generaal Hugo de la Motte feliciteert met zijn voorbeeldige bezetting.

Waarschijnlijk vaart "Oostende-Dover" terug want Pasquini vermeldt : "Bientôt les scieries, la raffinerie de sel et autres établissements, l'entrepot, le transit et la pêche prirent de jour en jour plus d'accroissement et donnèrent à la ville une importance commerciale...". Hiermee wordt weer een bevestigd welk een belangrijke rol Oostende heeft gespeeld in de geschiedenis van Europa, ook op postaal gebied.

Robert LEROY

BRONNEN :

J. Bowens jr. : Nauwkeurige beschrijving der oude en beroemde zeestad Oostende, 1792.
J.N. Pasquini : Histoire de la ville d'Ostende et du port, 1843.
Traktaat van 18/11/1740.
Brieven en copieën van brieven van de vermelde personen.